

Door Anne Slok, HVOV

Ergens in V'daal: de firma Kleefsmann

Boekhandel aan de Zandstraat 3

Zaterdagmorgen, half 11. De cultuurfabriek is net een half uur open. Maar in het documentatiecentrum van de Historische Vereniging Oud Veenendaal (HVOV) zijn al enkele bezoekers. Ze bekijken wat oude foto's en genieten van een kopje koffie.

VEENENDAAL - Even later komt er een mevrouw binnen. Ik bied haar een kop koffie aan, waarna ze begint te vertellen. Het lijkt wel het begin van de film 'Titanic' want niet lang erna zit iedereen aandachtig naar haar te luisteren.

OP AANRADEN VAN BROUWER EN VAN DER ZEE NAAR VEENENDAAL

Hielkje Kleefsmann, ze is nu bijna 79 en is de dochter van Stoffer Willem Kleefsmann en Lammy Nijhuis van drukkerij en boekhandel Kleefsmann aan de Zandstraat 3 in Veenendaal. Als geen ander weet ze ons te boeien met haar verhalen. Zo vertelt ze dat haar vader die in Haren bij Groningen woonde het drukkersvak had geleerd. Hij wilde elders in Nederland aan de slag. Op aanraden van zijn vrienden Brouwer (assu-

rantiekantoor) en Van der Zee (Herenmode) verhuisde hij naar Veenendaal waar hij rond 1930 begon met zijn drukkerij annex boekhandel aan de Zandstraat. Zijn vrienden hielpen hem op weg om de eerste orders binnen te halen. Hielkje weet nog uit overlevering te vertellen dat Van der Zee hem het advies gaf om zijn stadse gewoontes maar in Groningen achter te laten. Dus schoenen met beschermstof en fraaie wandelstok bleven in de kast. In december 1932 trouwde hij met zijn Lammy. Er werden 7 kinderen geboren. "Veel tijd voor hobby's had mijn vader niet, wel weet ik dat hij graag in de tuin werkte. Dan kwam hij tot rust". "En, ik weet ook nog goed dat hij jaren in het bestuur van de BLO school heeft gezeten".

"Ik heb een fijne jeugd gehad" zo gaat ze verder, "ik mocht elk jaar een zwembadabonnement bij het Bergbad nemen". Met bescheiden trots tovert ze nog oude zwembadcertificaten en een oud abonnement uit haar tas. Verder vertelt ze over haar goede herinneringen aan de Juliana Mulo, en de vormingsklas van de huishoudschool. "Mijn broer Wim heeft de zaak in de '50-er jaren overgenomen, en nog later kwam mijn

Links Zandstraat 3. Aan het uiterlijk van alle panden op de foto is niets veranderd, alleen zitten er nu andere zaken in. In het pand van Kleefsmann worden nu Indonesische heerlijkheden geserveerd. (Coll. HVOV)

broer Timon ook in de zaak". "Maar ik was de enige die de benodigde vakdiploma's had, en zo bleef ik altijd verbonden met de boekhandel". "Ook

toen ik ervoor koos om elders te gaan werken". Bijna achteloos verteld Hielkje dat ze 18 jaar medisch assistente niertransplantatie is geweest.

"Helaas", zo vertelt ze verder, "is Timon veel te jong overleden", Wim daarentegen wordt deze maand 80".

Hielkje vertelt verder over de oorlogsjaren. Dat haar ouders Joodse onderduikers in huis hadden genomen. Ze wil er niet teveel over vertellen. Wel wil ze kwijt dat ze een paar jaar geleden in Israël op vakantie is geweest en via een radio-oproep in contact is gekomen met de familie. Het werd een emotioneel weer-

Links firma Kleefsmann, nu een Indonesisch eethuis. Rechts de lingerspecialzaak van Van Hardeveld waar ook een winkel in fopartikelen was. De familie startte in 1964 met het aannemen van Rijnpostadvertenties. Ook de redacteur van de krant hield er kantoor. In het pand ernaast drogisterij Jansen. Daartussen het pad naar het pand waar expeditie Van Stempvoort ooit begon.

zien. Bekend is ook dat Stoffer Kleefsmann voor het verzet werkte. Hij maakte onder meer voor de LO Veenendaal valse stempels en drukwerk. Als Hielkje begint over Zwarte Joodse onderduikers in huis hadden genomen. Ze wil er niet teveel over vertellen. Wel wil ze kwijt dat ze een paar jaar geleden in Israël op vakantie is geweest en via een radio-oproep in contact is gekomen met de familie. Het werd een emotioneel weer-

Hielkje Kleefsmann vertelt een aandoenlijk verhaal over de onderduikers die haar ouders hebben opgenomen in de Tweede Wereldoorlog. Het verhaal is uitgebreid door Jan Bos opgetekend in het boek 'Veenendaalse oorlogsverhalen' van Sjoerd de Jong. Daarin zijn 18 verhalen opgenomen over deze periode. De uitgave is te koop bij boekhandel Van Kooten aan de Zandstraat 143.

